

Kap 89 : Prinsessan Sibylla av Sachsen-Coburg-Gotha (I) (1908-1972).

Prins Gustaf Adolf (1906-1947; ”Edmund”) var omgiven av rykten om sina älskarinnor men det har inte gått att hitta någon konkret person. Möjligen avses konsertpianisten Dagmar Nordenfelt (1908-1991). En brevväxling mellan de två finns i Bernadottearkivet, men är ej offentlig. Edmunds militära bekantskaper drog med honom ut i sällskapslivet och han deltog i hovets officiella fester. Mer var det inte. Han förefaller varit rädd för att kopplas ihop med någon särskild, t ex denna episod 1928 då han under en Amerikaresa undvek Greta Garbo:

Att hon satt vid kaptensbordet var självklart, och att Edmund och jag satt vid samma bord var kanske också självklart. Det var nästan slagsmål om vem som skulle sitta bredvid henne. Kaptenen som värd hade naturligtvis försäkrat sig om att ha henne till bordet, men på den andra sidan lyckades jag [Sigvard] placera mig. Egentligen skulle väl Edmund med ålderns rätt ha suttit där, men han var inte road av film och litet generad för kvinnor över huvud taget.¹

Edmunds syster Ingrid var mera om sig och kring sig i det avseendet. Hon lärde under sina Londonvistelser känna den tysk-engelska prinsessan Sibylla av Sachsen-Coburg-Gotha, dotter till den detroniserade hertigen Carl Eduard av S-C-G, som hon ansåg vara ett lämpligt parti för sin bror. Ingrid & Sibylla skulle båda vara brudtärnor vid bröllopet den 24 oktober 1931 mellan Sibyllas kusin lady May av Teck (under 1:a världskriget anglifierat till lady May Cambridge) & kaptен Henry Abel Smith. Edmund var inte särskilt angelägen om att närvara, han kände inte brudparet, men beordrades faktiskt dit av sin farfar Gustaf V.

Om Sibylla finns en längre biografi (Lundgren 2007). Som alla prinsessor förekommer hon i krönikorna (Knagg 1932: ss. 266-282; Elgklou 1978: ss. 191-195; Ohlmarks 1979: ss. 128-129; Skott 1996: ss. 185-190; Alm 2003; Alm 2010; Lindqvist 2010: ss. 132-137; Norlin 2015: ss. 239-242), men framförallt i veckopressen.

De viktigaste årtalen i Sibyllas liv var 1918 (avskaffandet av det tyska kejsardömet), 1933 (faderns inträde i nazistpartiet), 1947 (Edmunds död i en flygolycka) & 1965 (drottning Louise död). Det är omöjligt att skildra hennes liv utan att samtidigt skildra familjens liv.

* * *

Prinsessan Sibylle (Sibylla) Calma Marie Alice Bathildis Feodora av Sachsen-Coburg-Gotha föddes den 18 januari 1908 på Schloss Friedenstein i Gotha (nuvarande Thüringen) och dog i Stockholm den 28 november 1972 som hertiginna av Västerbotten. Hennes far var hertig Carl Eduard av Sachsen-Coburg-Gotha (1884-1954), släkt med engelska kungahuset. Hennes mor var prinsessan Viktoria Adelheid av Schleswig-Holstein (1885-1970), släkt med preussiska kungahuset. Hon hade fyra syskon Johann Leopold (1906-1972), Hubertus (1909-1943), Caroline Mathilde (1912-1983) & Fredrik Josias (1918-1997).

Trots faderns detronisering 1918 kunde familjen fortsätta sitt gamla hovliv. Från fyra fram till 15 års ålder undervisades Sibylla i hemmet av en guvernant, baronessan von Senden, och examinerades årligen vid den högre flickskolan i Coburg Alexandrinenschule för att visa att hon följde kursplanen. Hon behärskade tyska (naturligtvis) och engelska med tysk brytning. Franskan var inte så bra.² Undervisningen i religionshistoria sköttes av hennes konfirmations-

¹ Bernadotte 1975: s. 101.

² Tyra Öhrvall. Prinsessan på Haga, del 1. Året Runt, 1951:22.

präst hovpredikanten Schanzer. Hon fick musiklektioner och lärde sig spela piano. Hon tyckte om att rita & måla och studerade efter konfirmationen konstslöjd sex månader vid Kunstgewerbeschule i Weimar och gick en utbildning i mönsterritning av tapeter och textilier. Hon läste även några kurser litteratur- och konsthistoria. Hon var inte så skönlitterärt intresserad. Däremot läste hon senare mycket biografier, särskilt viktorianska. Som avslutning gick hon en ettårig utbildning i hushållskonst i Coburg och i Bayrisch Gmain. När kökspersonalen på slottet hade ledigt fick Sibylla rycka in och visa vad hon lärt sig. Långt efteråt påstod hon att tvingad till ett borgerligt yrke skulle hon ha valt att bli konstnär eller inredningsarkitekt.³

Sibylla lekte hellre med bröderna än med sina dockor. När bröderna inte ville var det barn från de omgivande bondgårdarna och tjänsteställena. Hon hade livlig fantasi. En gång efter att ha hört H C Andersens saga plockade hon sönder en rosenknopp för att hitta älvan. Hon hade en egen ponny och intresserade sig liksom modern för jakt. Under ferierna var hon ofta i Italien och tittade på konst. Hon tillbringade också en vinter 1928/29 i Sydafrika i Kapstaden hos sin faster prinsessan Alice av Athlone vars man var vicekung där 1924-1931, hennes ”finishing school”. Hon påstås ha varit med om lejonjakter och annat spännande. När hon kom tillbaka engagerade hon sig i sin mors omfattande välgörenhetsarbete och fungerade som slottets vicevärdinna. Hon besökte sina släktingar i Frankrike, England och Köpenhamn. Med sin yngre syster Caroline (1912-1983) hade hon en konfliktfylld relation. Sibylla var lugn, vacker och medgörlig, föräldrarnas favorit. Caroline däremot föreföll beredd till vad som helst. Hennes sätt att spotta på sina privilegier samtidigt som hon utnyttjade dem ledde till en så småningom total brytning mellan de två.

På bröllopet den 24 oktober 1931 presenterade Ingrid Edmund och Sibylla för varandra och tyckte uppstod. I februari året därpå blev Sibylla inbjuden att besöka Ingrid i Stockholm och att bo över på slottet. Edmund var hennes kavaljer. Det finns inga uppgifter om hur kurtisen gick till men eftersom de var två furstebarn i samma situation förstod de antagligen varandra utan alltför mycket prat. Edmund påstod t o m efteråt att det hade räckt med att han betygat Sibylla sin kärlek på esperanto.

Gustaf Vs födelsedag den 16 juni eklaterades förlovningen. Den var känd i förväg i Coburg men i Sverige kom den som en överraskning. Den blivande bruden var mycket svårintervjuad. ”Fråga mamma!” var hennes stående svar vad än journalisterna frågade. En månad innan bröllopet inflöt oroande uppgifter om att de lokala Stalhelm- & nazistorganisationerna skulle bilda hedersvakt. Under förhandlingarna i september framgick även att Hitler den 15 & 16 oktober skulle besöka Coburg för att fira 10-årsjubileet av segern i gatuslagsmålen 1922. De svenska förhandlarna – envoyén Einar af Wirsén & hovmarskalk Nils Rudebeck – ville att Sibyllas föräldrar skulle ändra i programmet så att bröllopet inte blev en politisk manifestation. När så inte skedde vägrade Gustaf V att komma.⁴

Den 19 oktober skedde den borgerligt vigseln. Sibyllas far höll ett litet tal: ”Min älskade dotter, som varit min familjs sol. Du skall nu med hängiven plikttröhet ägna dig åt ditt nya fosterland och i uppoffrande kärlek följa den man du valt till hans nordiska hem.”⁵ Dagen därpå var det kyrkbröllop i Morizkirche. Sibylla bar sin svärmors Carrickmacrosspets till bruddräkten: Liljor, klöver, skogsstjärnor och orangeblommor. Prins Josias zu Waldeck und Pyrmont bar SS-uniformen, men de flesta hade hörsammat att hellre bära civil högtidsdräkt.

³ Lundgren 2007.

⁴ Alm 2010.

⁵ Torsten Brandt. Intervju av filmreportern Gustaf Boge. Hemmets veckotidning, 1958:2.

Efter vigseln åkte brudparet kortege genom staden så att åskådarna, cirka 40 tusen personer, fick ta avsked av sin prinsessa. De gjorde en bröllopsresa inkognito en månad i Schweiz och Sydfrankrike som ”greveparet av Haga” med en avstickare till Egypten. Vid återkomsten till Coburg packade Sibylla ned sina tillhörigheter, ungefär en järnvägsvagn full, och anträdde resan till sitt nya hemland. Det officiella mottagandet var magnifikt, en fullpackad rikssal där hon välkomnades av Gustaf V på hans tron och av en slottscour med 1300 deltagare. Folkets sympatier var mera delade. Protester mot äktenskapet förekom från dag ett.

När Sibylla den 25 november anlände till Stockholm vägrade de socialdemokratiska stadsfullmäktige att delta i välkomstceremonierna. Orsaken skall dock inte ha varit Sibylla utan Edmunds kritiserade beslut att tillsammans med svärfadern närvara vid en Stalhelm-parad.⁶ Ledamoten Carl Lindhagen, känd republikan, har getts skulden för det socialdemokratiska initiativet. Det finns obekräftade uppgifter om att Edmund tog mycket illa upp, och att detta var inledningen till en livslång konflikt med socialdemokraterna.⁷

Edmund relation till veckopressen var också ansträngd. Det finns en historia om att han under en dans med Sibylla i Saltsjöbaden blev fotograferad av en pressfotograf, som han jagade in på toaletten & avkrävde rullen.⁸

*

För att orientera Sibylla i svenska förhållanden och även lära henne lite av svenska språket skickade Edmund kort efter förlovingen ned en ”följeslayerska” Brita Sjögren till sommarslottet Callenberg i Sachsen. Undervisningen gick så där eftersom Sjögren visserligen hade läst språk men inte hade någon tidigare pedagogisk erfarenhet. Kurslitteraturen var Sörgården och Nils Holgersson, därefter dags- och veckotidningar. Brudens intressen inskränkte sig till teater, film, sällskapsdjur och blomsterskötsel. Hon tog även körlektioner till förlovningspresenten som var en Bugatti.⁹ Edmund och Ingrid körde ned den själva. Edmund och Ingrid var mycket körskickliga och det blev med tiden också Sibylla.

Lektionerna fortsatte efter ankomsten till Sverige i form av en studiecirkel i svensk historia, måndagsklubben, tillsammans med några väninnor som Edmund – eller troligare Ingrid – hade valt ut åt henne. Under kriget övergick studerandet till stickning, först för Finland, sedan för beredskapen. Man turades om hemma hos varandra och bjöd på te och smörgås. Klubben hade anor. Den hade startats av Ingrid's mor kronprinsessan Margaretha, därefter leddes den av Ingrid själv och nu av prinsessan Sibylla. Klubben hade även underavdelningar.

Väninnorna, och då särskilt Folke Bernadottes hustru Estelle Bernadotte, tycks ha ansett att Sibylla med sin känsliga och impulsiva läggning inte var särskilt lämplig som drottning. Men hon anpassade sig till kraven. Det var hennes öde ansåg hon och adel förpliktat. En journalist sammanfattade senare saken som: ”Det finns ett rationellt och osentimentalt drag hos prinsessan Sibylla som avvärjar. Ett pendlande mellan affärsmässighet och pietet.”¹⁰

⁶ Dagens Nyheter, 1932-10-16, s. 3.

⁷ Hewins 1950: ss. 68-69.

⁸ Aftonbladet, 1933-07-28; Hamilton 2007.

⁹ Brita Lundquist. Jag lärde prinsessan tala svenska. Vecko Journalen, 1964:3.

¹⁰ Bertil Torekull. Äntligen hemma, sa Sibylla. Vecko Journalen, 1966:31.

Hovet i Coburg påstods efteråt ha ”varit en god förberedande prinsesskola med gammaldags fostran i kärleksfull stränghet.”¹¹ Detta verkar nonsens. Trots att hon vid giftermålet var 24 år gammal hade hon aldrig uppträtt i offentliga sammanhang. Hon var illa förberedd och osäker på sig själv och sin förmåga. Ibland började hon skratta okontrollerat vid offentliga arrangemang som hon fann löjliga och kunde inte sluta. Vid framträdanden såg hon ibland så sammanbiten ut att hennes hovdam fick order att påminna henne ”Le lite grann, ers kungliga höghet. Le”. Den insmickrande behandling hon utsattes för vid ankomsten förbättrade inte saken. ”Jag saknade mina gamla flickvänner som var uppriktiga mot mig och som tyckte om mig för min egen skull och som jag hade så mycket gemensamt med. Här blev jag mött av en konventionell artighet som ibland var så överdriven att det knöt sig för mig, jag kunde inte själv vara naturlig då.”¹² – ”När nygifta prinsessan Sibylla började tala svenska ansåg sig ingen i omgivningen vilja korrigeras henne – vem anmärker väl på kungliga personer? Tvärtom tyckte man, eller i vart fall låtsades tycka, att det lät pikant och lustigt med både brytning och felsägningar, man till och med tog efter av någon slags artighet.”¹³ Detta kunde väl gå an i privatlivet men inte när hon skulle hålla tal! Hennes svenska var länge så dålig att hon och Edmund föredrog engelska. Med tiden förbättrades grammatiken genom bokläsning, hon var t ex förtjust i Vilhelm Moberg, och hon anlätade en talpedagog. Sina tyska ”r” blev hon dock aldrig av med och hon vägrade radio- och tv-intervjuer. Barnen hade senare dåligt samvete för att de retat henne för det.

Som gift koncentrerade sig Sibylla på hemmalivet på Haga slott, på barnen och på att följa Edmund på hans representationsrundor och tävlingar. Hon var ofantligt blyg i början men övervann det. Hennes första representationsrunda med Edmund var i hemlänet Västerbotten den 20-28 februari 1933. Besöket var en minutiös uppvisning av svenskt elände och usla bostadsförhållanden – Lubbe Nordströms lortsverige. De besökte skolor, skolhem, arbetsstugor m fl inrättningar för barn och Sibylla delade ut gotter från medhavda lådor till alla barn vid vägkanterna. När det fanns vägar åkte de bil. I fjällen när de besökte lappbyar var det släde. Lappbarnen tackade för karamellerna med körsång av ”bä, bä vita lamm”, mycket passande på Sibyllas vita lammpäls. Efter Edmunds död återkom Sibylla vartannat år och blev till slut ganska varmt välkommen. Hennes första egna uppdrag var som beskyddare av Sveriges flickscouter. Hon gick in för uppgiften, tog alla prov som krävdes och deltog i scoutläger både inom- och utomlands. Hennes smeknamn som flickscout var Håkäåå. Hon engagerade sig även i stiftelsen De dövas väl och stod i stånden och sålde.

* * *

Under kriget delade kronprinsessan Louise & Sibylla på representationen. Louise besökte de allierade. Sibylla besökte tyskarna. Det var ett olyckligt beslut som fick konsekvenser för hennes rykte livet ut. Så t ex närvarade hon 1941 vid invigningen av Tyska skolan, en tysk bokutställning på Nationalmuseum & delade under ett besök i Haparanda ut gåvor (cigaretter & choklad) till tyska sårade soldater. Inte blev det bättre av att hon under kriget besökte Tyskland. Den 26 november 1943 stupade hennes bror Hubertus på östfronten. Eftersom han var medlem i nazistpartiet kunde Sibyllas närvaro vid begravningen konstrueras som ett politiskt ställningstagande, vilket också gjordes. Hennes far följde med tillbaka en vecka som diplomatiskt (=nazistiskt) sändebud och efter sammanbrottet flydde hennes bröder Johann Leopold & Friedrich till Sverige och fick (på ytterst oklara grunder) en fristad hos henne.

¹¹ Margit Vinberg. Prinsessan Sibylla: Så är det att vara tittoobjekt, symbol och fembarnsmamma. Vecko Journalen, 1965:30.

¹² Ibid.

¹³ Ibid.

Sibylla fick anonyma hatbrev med tillmälen som ”svikare”, ”jävla tyska”, ”kom inte hit igen” (till Göteborg förefaller det) och obehagliga böcker om de tyska koncentrationslägren. Hon svarade med locket på. Inget var hennes fel. Hon var bara en stackars fembarnsmor, änka & prinsessa i exilen.¹⁴ Faktiskt har hon genom att livet ut ynka & skylla ifrån sig undgått all kritik. Två biografier & en lång intervju med dottern Christina har inte på något sätt skingrat dimmorna om vad hon visste & kände.¹⁵ Att hon vid krigsslutet fortfarande hade känslor för Tyskland är dock klart. De två äldsta barnen deltog i segerfirandet inne i Stockholm. Själv stängde hon in sig på sitt rum. Så fort det var möjligt besökte hon Coburg inkognito och stannade där några veckor och hjälpte föräldrarna som var utkörda ur slottet. Det blev en vana. Fadern dog 1954, modern 1970. Det dröjde till 1965 innan hon offentligt tog avstånd från sin fars agerande. ”Alla trodde vi då att han [Adolf Hitler] skulle kunna hjälpa Tyskland på fötter ... man lät sig bedras av det dynamiska i hans framträdande och imponerades av att han skapade en slags ordning ur kaos. Man var som förhäxad, hypnotiserad, förstod inte vad som skedde under ytan. Först på avstånd kunde man se och tänka klart, då förstod man, då kom besinningen”.¹⁶ Det tycks ha skett under tryck. Drottning Louise avled 1965 och Sibylla blev rikets första dam. Som sådan kunde hon inte försvara en nazist, inte ens om han var hennes far.

Dock utträttade hon en del under kriget. Den 1 maj 1942 blev hon hedersordförande i Sveriges kvinnliga bilkårers riksförbund (SKBR). Förbundsordförande Irma Ulrich uttryckte det senare som att: ”Om inte prinsessan Sibylla haft modet att ställa sig i spetsen för bilkåristerna hade vi helt enkelt inte existerat den dag som i dag är. Prinsessan gjorde en historisk insats som vi alla beundrar henne för. Idén – att kvinnor skulle ut och köra lastbil och delta i det frivilliga försvaret bakom bilratten – hade först ett löjets skimmer över sig. Men prinsessan slog ner allt motstånd och organisationen har senare fått upprättelse.”¹⁷ Vid Sibyllas begravning 1972 bildade 150 kvinnor från de organisationer hon beskyddat häck på slottsbacken: Lottakåren, Röda korset, Blå stjärnan, Bilkåristerna, Sophiasystrarna, Scoutförbundet etc.¹⁸

* * *

Så småningom föddes prinsessorna Margaretha (1934-), Birgitta (1937-) och Désirée (1938-), kända som Hagaprincessorna eller Hagasessorna, och därefter Christina (1943-) och Carl Gustaf (1946-). Barnen fick under uppväxten inte veta något om Sibyllas släkt. Tystnaden var så kompakt att det för t ex prinsessan Christina dröjde ända upp i tonåren innan hon började undra över sin mors ursprung. Det kom som en överraskning både för henne och Carl Gustaf när de insåg hur stor deras tyska släkt var. Sibylla var näst äldst av fem syskon. De hade tre morbröder, en moster och 13 kusiner på hennes sida. Eftersom hon betedde sig likadant med Edmunds släkt, hade hon väl svårt även för den. Den svenska släkten var två farbröder, en faster och sex kusiner.

¹⁴ Ebba Samuelsson. Prinsessan Sibylla. Svensk Damtidning, 1972:39.

¹⁵ Lena Rainer. ”Sibylla – prinsessan på undantag”. Sydsvenska Dagbladet, 1997-11-02; Svensson 2006; Lundgren 2007.

¹⁶ Margit Vinberg. Prinsessan Sibylla: Så är det att vara tittobjekt, symbol och fembarnsmamma. Vecko Journalen, 1965:30.

¹⁷ Gunnel Hessel. Den personliga lyckan har fått komma i andra hand. Artikel 2. Svensk Damtidning, 1965:15. [Intervju med förbundsordf för Sveriges kvinnliga bilkårers riksförbund Irma Ulrich.]

¹⁸ Svenska Dagbladet, 1972-12-08.

Med all denna öppna & förstuckna kritik tycks Sibylla åren efter kriget ha förlorat framtidstron. Hon drog sig undan inom sitt skal, valde sitt umgänge med yttersta omsorg och gick mest upp i representationen och barnen. Den aggressivitet hon ibland visade gav henne ett oförtjänt rykte att ha skinn på näsan.¹⁹ Privat kunde det låta: ”Inte nog med att nazisterna förstört mitt liv i Tyskland – nu har de även gjort det i Sverige.”²⁰ Hennes väninna Estelle Bernadotte beskrev hennes sinnesstämning som ”en mjuk styrka och en hård taggighet som sargade henne själv mest”. Hur det nu var med den saken hade Sibylla kort stubin och förväntade sig att bli åtlydd av såväl barn som tjänstefolk. ”Hon har ett sätt att utan ord säga ifrån som är mycket effektivt. Då krymper ögonen liksom ihop, det stramar till kring läpparna och blicken blir spänd.”²¹ Sade någon emot kunde det låta så här: ”Bengt-Herman skall vara tyst”. Tyst blev jag. Hennes ögon blixtrade i en mörk färg. Hon tittade skarpt på mig, ögonen ljusnade och med ett leende fortsatte hon, ”och så hoppas jag att Bengt-Herman får en fin dag”.²² Eller så här när hon skulle ursäkta sig för barnjungfrun Ingrid Björnberg: ”Men det vet väl Nenne att jag inte menade någonting.” – Jo, brukade jag alltid svara – men jag blev rädd i alla fall!²³

Populär blev Sibylla aldrig, möjligen respekterad: ”Vad Prinsessan Sibylla är för sina närmaste vet endast de närmaste. För svenska folket är hon i främsta rummet stilig, med allt vad detta ord innebär. Stil förutsätter också en viss härdning. ... Hon kan sitt yrke. Hundutställningar och hemslöjdsutställningar och bilutställningar och blåvingar, stadsmuseer, Västerbottens hushållsskolor, lottor och Nobelmiddagar klarar hon perfekt. Kanske entusiasmen alla gånger inte är lika stor, men alltid lika hövligt uppmärksam.”²⁴

40-årsdagen 1948 var en stillsam familjefest ute på Haga slott. Tjänstefolket uttryckte sin vördnad. Hon uppvaktades av sina organisationer. Först 300 flickscouter som hurrade och sjöng till hennes ära och slutligen överräckte 10 ljusstakar i mässing symboliserande scoutlagens 10 punkter. Det var kallt och Sibylla var barhuvad. Andedräkten stod som rök bland marschallerna. Ljusstakarna överlämnades en och en under ömsesidig honnör.²⁵ 50-årsdagen 1958 valde hon att tillbringa utomlands på okänd ort. Dagen före avresan hade familjen en privat fest och Carl Gustaf höll sitt första tal. Det gick inte så bra men alla blev till slut så rörda av försöket att de grät tillsammans. Från 1948 brukade Sibylla varje år besöka Rivieran. Kanske på inbjudan av prins Wilhelm eller prins Bertil som hade varsin villa där för att umgås med sina älskarinnor Jeanne de Tramcourt och Lilian Craig.

Tidigare hade alltid Edmund ryckt in när det var problem. Bedömningen var att hon mognade och fördjupades under de första åren på 1950-talet när hon fick möta svårigheterna själv. Det var också en erfarenhet som hon försökte föra vidare till barnen: ”Att en människa måste klara sina egna problem, hur svåra de än är, och inte lasta dem på andra.”²⁶

Republikdebatten kom att orsaka Sibylla en del oväntade bekymmer. Hennes dotter Desirée skulle konfirmeras den 20 juli 1954. Det skulle ske på fastlandet och Sibylla hade bråttom till färjan som skulle avgå från Färjestaden på Öland. När man kommer i bil från Solliden passerar man cirka 75 m från järnvägsstationen en järnvägsbom som styrs från stationshuset

¹⁹ ”Året Runts medarbetare.” Om Sibylla. Året Runt, 1964:19.

²⁰ Roger Lundgren. Prinsessan Sibylla – ett kungligt livsöde. Kungliga magasinet, 2013:1.

²¹ Bertil Lagerström. Hurdan är hon egentligen Sibylla? Året Runt, 1957:15.

²² Nilsson 2007: s. 174.

²³ Elisabeth Reich. Intervju med Ingrid Björnberg om prinsessan Sibylla. Husmodern, 1979:2-3.

²⁴ Knut Hagberg. Sanningen om Sibylla. Vecko Journalen, 1954:46.

²⁵ Svensk Damtidning, 1948:5.

²⁶ Året Runt, 1958:3.

cirka 50 meter därifrån. Det blinkar röda varningslamporna när bommarna fälls. Sibylla tutade och fortsatte rakt fram under bommarna. Detta retade bommfällaren, den republikanskt sinnade stationsinspektören George Thurfors vid Färjestadens järnvägsstation, så till den grad att han anmälde tilltaget till polisen. Domen blev 1500 kronor böter för ovarsamhet i trafik. Anledningen till brådskan påstods vara att Sibylla blivit felinformerad om avgångstiden. Hon brukade få åka ombord som första bil och ville inte låta de andra bilarna vänta.

Eftersom det var första gången en kunglig person blev åtalad inför allmän domstol väckte målet stort uppseende. Hovets bortförklaringar mötes med hån. Alla Sibyllas tidigare förseelser drogs fram i ljuset. Den 13 november 1949 hade hennes Cadillac krockat med en Opel, oklart om det var Sibylla eller chauffören vid ratten, och båda bilarna blivit ganska svårt repade. Den 10 december 1951 hade hennes chaufför vägrat stanna för en polis trots stopptecken tre gånger därför att de var sena till Nobelfesten. Det slutade så olyckligt att de körde på honom. Hovet skrev flera ursäktande brev och åtalet lades uppenbarligen ned. Journalisten Staffan Skott har senare dragit fram ytterligare episoder – ett antal plåtskador – som bevis för Sibyllas brister som bilförare.²⁷

*

Det gick länge rykten om den enorma förmögenhet som Sibylla skulle ärva efter sin mor. Ryktet hade sin grund i att fadern faktiskt på sin tid varit en av Tysklands rikaste män. Det fanns dock inte någon klar uppdelning mellan statlig och privat egendom i hertigdömet. När han 1918 abdikerade förlorade han nästan allt och ”levde i misär”. Förmodligen en överdrift men han tvingades till saker som att dela ut ordnar mot pengar. Under tiden processade han mot staten och återfick 1928 de egendomar som var att betrakta som privata.

Men i hans fall gick tronavsägelsen i samförståndets tecken, och staten Coburg visade sig mycket generös mot honom vid skilsmässan. Han fick fri dispositionsrätt till Veste Coburg, och familjen inrättade sig där i en bostadsflygel, Fürstenbau. Vidare fick han slottet Callenberg med domäner och schweizeriet Rosenau jämte en miljon guldmark i kontanter. Gotha, som efter revolutionen anslöt sig till Thüringen, löste ut hertigen genom att tilldela honom Schmalhaldens väldiga skogar, som värderades till ett femtontal miljoner mark. Dessutom ägde han slottet Cariburg i Österrike och slottet Hinterriss i Tyrolen. Hertigen var sålunda en mycket rik man, och familjen kom – utom i formellt avseende – att för många år framåt inta nästan samma ställning som före revolutionen. Man levde hovliv med hovmarskalk, ceremonimästare, kammarherrar och hovdamer och sådan var ännu ställningen vid prinsessan Sibyllas förlovning 1932.²⁸

De många slotten med jordegendomar och konstsamlingar organiserades som stiftelser. Representanter för familjen ingick i styrelserna och om det blev någon vinst av verksamheten skulle den tillfalla familjen. Efter krigsslutet konfiskerades egendomarna i Östtyskland. Kvarvarande egendomar i Västtyskland och Österrike gav Sibylla 10-15 tusen kronor per år. Morsarvet 1970 uppskattades till 100 tusen kronor. Den ekonomiska situationen var dock tillräckligt snårig för att hennes syster Caroline 1966 skulle öppna process. Systemen hade varit gift tre gånger, var nu utfattig och sammanbodde med sin f d chaufför på 700 kronor i månaden från stiftelserna, inte existensminimum men magert. I tidningarna framstod Sibylla som såväl hjärtlös som snål. Processandet gav utdelning så att Caroline höjde sin utdelning till

²⁷ Skott 1996.

²⁸ Så blev hon prinsessa av Sverige. Hemmets veckotidning, 1956:4.

det 10-dubbla. 1979 slog hon även mynt av sin prinsesstitel genom att adoptera en amerikansk affärsman som sin son och således ge honom prinstitel. Nöjet att bli prins kostade en miljon. Hälften till Caroline, hälften till hennes agent. CGs kusin prins Andreas försökte efter murens fall för stiftelsernas räkning återkräva en del av egendomarna i gamla Östtyskland men detta förefaller ej ha lyckats. CG och syskonen har hur som helst av sagt sig alla anspråk. Även drottning Louise skall ha haft egendomar i Östeuropa som således förverkats.

Enligt inofficiella uppgifter uppgick Sibyllas svenska förmögenhet till 4-5 miljoner kronor, merparten genom arv. Detta var en överdrift, merparten disponerades av Sibylla på viss tid och skulle tillfalla CG på hans 21-årsdag. Hennes egna pengar var änkepensionen, ett arv på 400 tusen från Gustaf V, en sportstuga på Ingarö som hon fått i gåva av Edmund och diverse inventarier.²⁹ Behållningen inklusive morsarvet var enligt bouppteckningen cirka en miljon i dåtidens penningvärde.³⁰ Det fanns även fyra miljoner som Edmund låst i hemliga fonder. Medan Edmund levde hade Sibylla inget personligt apanage. Därefter fick hon 100 tusen per år. Sammanlagda inkomsten var cirka 180 tusen per år vilket skulle räcka till 15-20 personer. Det finns en uppgift om att hon vid ett tillfälle sålde av några av sina smycken för att klara situationen. Barnen fick arva kläder efter mamma och varandra och några utsvävningar var det inte tal om.

Allteftersom barnen växte upp tvingades Sibylla som person ut i dagsljuset. Det spekulerades en hel del över varför hon inte gifte om sig. Det fanns flera som var villiga. Hon påstås ha underhållet ett förhållande med en vän i familjen bankiren Kjell Hägglöf vars hustru friherrinnan Gunvor Rålamb var invalidiserad efter en bilolycka. De skall i så fall ha träffats på hotell under Sibyllas många bilresor på kontinenten. Edmunds adjutant Malcolm Murray nämns också. Kanske för att han livet ut förblev ungtkarl. Båda var hennes eskorter i sällskapslivet vilket var trevligt om än ansträngande. Sibylla var kvick, vacker och dansade gärna in på småtimmarna.

Följande har hävdats om varför hon förblev ogift: (1) Genom att gifta sig med en ofrälse skulle hon ha tvingats avstå prinsesstiteln och därmed rätten att uppfostra CG.³¹ (2) Som prinsessa och kungamoder skulle hon däremot bli hon rikets första dam och få ett inte så obetydligt inflytande.³² (3) Som omgift skulle hon ha tvingats avstå från pengarna efter Edmund. Testamentet var nämligen formulerat så att hon erhöll avkastningen på hans förmögenhet, i dagens penningvärde ungefär 50 miljoner, men bara så länge hon var ogift. (4) Hon hade börjat vänja sig vid att själv styra sitt liv.

Sibylla hade ett val ungefär 1950 och hon valde självständighet, social position och ekonomiskt oberoende. En inte så vild gissning är att det var detta snarare än hennes tyskhets som låg bakom mycket av den senare fiendtligheten. Det är hårt att vara prinsessa i kungariket Sverige.

*

När drottning Louise 1965 avled blev Sibylla som nämnts rikets första dam. Som sådan förde hon ungefär samma liv som före. Den 28 november 1972 dog hon i magkräfta.

²⁹ Michael Jägerblom. Sanningen om Sibyllas rikedomar. Vecko Journalen, 1970:43.

³⁰ Svensk Damtidning, 1973:24.

³¹ Prinsessan Sibylla sa nej till friare. Året Runt, 1967:5.

³² Lundgren 2007.